

obraz jak dalece przypominający malowidło wazowe z V w. przed Chr., na której wizerunek Odyseusza przywiązanego do masztu łodzi Ojcowie Kościoła wykładali jako postać Chrystusa na krzyżu.⁸) dmucha śmierć wyłaniająca się ze wzburzonych wód kłębiących się ciałami „żrejącymi się wzajem, szarpiącymi, mordującymi” (sc. XII, didaskalia), są spełnianiem się zapowiedzi poety. Buntujący się, przykuci łańcuchami do łodzi legionieści, nie rozumieją dokonującego się odrodzenia przez śmierć, podobnie przecież jak uczniowie Chrystusa nie rozumieją słów o powstaniu z martwych (i będą mieli trudności z uwierzeniem nawet dotykając zmartwychwstałego Pana). Mickiewicz jednak widząc w tej wielkiej ofierze krwi budzącą się wolność Polski, poprzez apokaliptyczne wody i płomień ognia, wykrzykuje:

Umarłe! Śmierć was odrodzi! (...)
Zmartwychwstaniecie — młodzi!

Czy jego głos wciąż możemy utożsamiać z głosem Chrystusa przemawiającego do swoich uczniów i do każdego chrześcijanina?

* * *

Mickiewicz — Chrystus, były Opętany krocący drogą Jezusa i głoszący Jego naukę — ostatnie słowa dramatu stają się równocześnie zamknięciem trzeciego etapu owych paraleli: Mickiewicz — Opętany, Mickiewicz — Oczyszczony, Mickiewicz — Chrystus, które pozwalając spinać Historię i Biblię wpisując postać polskiego poety romantycznego w opowieści o uzdrowieniu opętanego.

Kraków

IZABELA BARTKOWICZ

S P R A W O Z D A N I A I W I A D O M O Ś C I

Ks. Tadeusz Matras

XXXII SESJA POLSKICH BIBLISTÓW (CZĘSTOCHOWA 1994)

15—16 września 1994 r. Sekcja Biblistów Polskich obradowała w gmachu Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Częstochowskiej w Częstochowie. Swoje obrady rozpoczęła Mszą św. koncelebrowaną w ka-

⁸ Por. M. Lurker, *Przesłanie symboli w mitach, kulturach i religiach*, Kraków 1994, s. 302—303.

plicy seminaryjnej. Koncelebrze przewodniczył ks. bp dr Ryszard Karpiński — biskup pomocniczy lubelski. Podczas niej o. prof. Hugolin Langkammer OFM wygłosił homilię. Oparł ją na tekstach maryjnych w Piśmie św., bowiem skłoniło go do tego przeżywane w tym dniu wspomnienie Matki Bożej Bolesnej. Szczególnie dwa teksty z Ewangelii zapisanej przez Jana, mówiące o wcieleniu Słowa i przyjęciu Go przez Maryję, zostały wykorzystane w homilii. Podobnie jak Maryja, bibliści, mają przyzywać Słowo Boże i wcielać Go w siebie i w wierny lud.

Obrady otworzył prezes sekcji ks. prof. dr hab. Ryszard Rubinkiewicz SDB (Lublin). Otwierając sesję podziękował Rektorowi Seminarium za przyjęcie bibliistów i stworzenie im możliwości naukowego spotkania. Poinformował o poczynionych krokach zmierzających do rozpoczęcia działalności Towarzystwa Biblijnego w Polsce. Przygotowany projekt statutu tego Towarzystwa zapowiedział poddaniu dyskusyjnej analizie. Zaproponował nazwę Stowarzyszenia Katolickich Bibliistów Polskich, aby tym zaznaczyć odrębność od protestanckiego i prawosławnego. O protokołowanie sesji poprosił ks. dra Tadeusza Matrasy (Kraków).

Obradom przedpołudniowym przewodniczył ks. prof. dr hab. Tomasz Jelonek (Kraków). Referat wygłosił: dr Zdzisław Kapera (Kraków), *45 lat qumranologii*. Komunikaty przekazali: ks. dr hab. Gabriel Witaszek CSsR (Lublin), *Niektóre aspekty życia społecznego wspólnoty qumrańskiej* oraz ks. dr hab. Marian Gołębiowski (Włocławek), *Żydowska i chrześcijańska interpretacja pierwszych wierszy księgi Rodzaju. Od Qumran do Nowego Testamentu*.

Dr Zdzisław Kapera (Kraków) przedstawił przebieg prac związanych z odkryciem Qumran. Chociaż w 77 r. Pliniusz Starszy opisując Palestynę przekazał informację o wspólnocie kumrańskiej, to dopiero XX wiek skierował kroki bibliistów i archeologów nad Morze Martwe, w celu urzeczywistnienia informacji rzymskiego historyka. W latach 1949—1961 trwały najintensywniejsze prace badawcze. Odkryto wówczas pierwsze zwoje pism. Referent omówił zdobycze prac odkrywczych oraz publikacje na ich temat. Scharakteryzował następne etapy badań. Podsumował wystąpienie komunikatem o polskich działaniach w zakresie kumranologii: sesjach i kolokwiach oraz publikacjach związanych z tym zagadnieniem.

Ks. dr hab. Gabriel Witaszek CSsR (Lublin) mówił o wspólnocie kumrańskiej jako stróżu czystości prawa, należytego sprawowania kultu, który zerwał z tradycją kapłańską Jerozolimy a podjął obronę tradycji ojczyściej. Wspólnota jako zwierzchnik nowego ruchu narodowo-wyzwoleńczego nawiązywała do idei machabejskich. Referent ukazał w swoim referacie teologiczny aspekt separatyzmu kumrańskiego przesunięty na płaszczyznę nadprzyrodzoną, duchową, utożsamiającą gminę kumrańską z losem królestwa Bożego i synów światłości. Stwierdził, że Qumran było środowiskiem różnych prądów religijno-twórczych, w których przestrzeganie w życiu prawa uchodziło za podstawowe założenie.

Ks. dr hab. Marian Gołębiowski (Włocławek) chciał pokazać jak kumrańska wspólnota patrzyła na realizację bożego planu zbawczego. Wychodząc z założenia, że wszelkie działanie człowieka ustalone jest przez Stwórcę, nie dopuszczała żadnego działania wychodzącego z innych źródeł. Referent starał się wykazać, jakie elementy esenejscy wydobyli z Rdz dla swojej teologii a potem uwzględniły się w Nowym Testamencie (Prolog Ewangelii św. Jana). Mówił, że Qumran akcentuje dzieło stworzenia, natomiast Nowy Testament kładzie akcent na wiarę w Boga Stworzyciela.

Po południu obradom przewodniczył ks. doc. dr hab. Julian Warzecha SAC (Warszawa — Ołtarzew). Referat wygłosił ks. prof. dr hab. Stanisław Mędała CM (Warszawa), *Kluczowe problemy w aktualnych badaniach pism kumrańskich*. Komunikat ks. dr Stanisława Haręzga

(Przemyśl), *Światowe inicjatywy apostołatu biblijnego w „Biuletynie Dei Verbum” Katolickiej Federacji Biblijnej.*

Ks. prof. Stanisław Mędała CM (Warszawa) omówił teksty ksiąg Danieła i Estery z przekazu kumrańskiego. Zaznaczył, że wiele spraw pozostaje nie wyjaśnionych ze względu na zachowanie tylko niektórych pism eseńskich. Odnalezione reprezentują jedne z najstarszych pism apokaliptycznych. Referent ukazał dwie fazy wspólnoty kumrańskiej: pierwotną związaną z Nauczycielem Sprawiedliwości oraz drugą związaną ze świątynią — eseńską. Omówił: granice między tekstami biblijnymi i pozabiblijnymi znalezionymi w Qumran, pisma eseńskie oraz ich relacje z apokaliptyką żydowską, początki i charakter ruchu eseńskiego, pokazując, w jakim stopniu pisma z Qumran rzucają światło na identyfikację Nauczyciela Sprawiedliwości i jego przeciwników. Pokazał próby wyznaczające kierunek rozwoju ruchu eseńskiego oraz pochodzenie przepisów organizacyjnych tego ruchu.

Ks. dr Stanisław Haręzga (Przemyśl) przedstawił historię rozwoju Katolickiej Federacji Biblijnej w ciągu minionego dwudziestolecia oraz problematykę sesji plenarnych organizowanych przez tę organizację. Szczególnie zatrzymał się przy sesji w Bogocie, podczas której wiele miejsca poświęcono zagadnieniu miejsca i roli Biblii w nowej ewangelizacji. Mocno akcentował starania Federacji o pogłębienie świadomości wiernych, iż Słowo Boże jest duszą Kościoła. Nie był mu obcy brak w „Biuletynie Dei Verbum” informacji o polskim dziele biblijnym.

Drugi dzień obrad rozpoczęto Mszą św. Przewodniczył jej ks. bp dr Piotr Skucha — biskup pomocniczy diecezji sosnowieckiej.

Obradom w tym dniu przewodniczył ks. doc. dr hab. Stanisław Pisarek (Katowice). Referat wygłosił ks. doc. dr hab. Jerzy Chmiel (Kraków), *Niektóre aspekty dyskusji o stosunku chrześcijaństwa do Qumran.* Komunikat wygłosił ks. dr Waldemar Rakocy CM (Kraków), *Analiza sztuki narracji i jej zastosowanie w interpretacji tekstu biblijnego na przykładzie Dz.*

Ks. doc. Jerzy Chmiel (Kraków) omówił następujące problemy: Jezus a eseńczycy, synowie światłości i ciemności w Starym Testamencie i ich miejsce w Nowym Przymierzu, Jezus a Qumran. Na końcu zwrócił uwagę na zespół metod historyczno-krytycznych będących gwarantem prawdziwości przekazu kumrańskiego. Referent zaznaczył, że przy wielu podobieństwach tekstu Nowy Testament wyraźnie różni się od tekstów kumrańskich. Mogą w nich być tylko zapożyczone formy, ale dotyczą one sfery językowej, a nie ideowej.

Ks. dr Waldemar Rakocy CM (Kraków), w oparciu o najnowszy dokument Stolicy Apostolskiej na temat interpretacji Pisma św., sugerujący trzy metody egzegetyczne: retoryczną, narracyjną i semiotyczną, swoją uwagę skoncentrował na narracji. Metoda narracyjna okazała się bowiem bardzo pożyteczna w egzegezie, ponieważ odpowiada naturze tekstu biblijnego. Swoje wypowiedzi ilustrował przykładami z Pisma św. oraz literatury pozabiblijnej. W referacie omówił podstawowe elementy narracji: fabułę i intrygę, czas i przestrzeń, porządek czasowy narracji, dystans opowiadania, dysjunkcję prawdopodobieństwa. W końcowym etapie zaznaczył, iż narracyjne podejście do tekstu musi iść w parze ze studium historyczno-krytycznym.

Po każdym referacie i komunikacie toczyła się żywa dyskusja.

Podczas spotkania została również omówiona sprawa Stowarzyszenia Katolickich Bibliotek Polskich. Powołana została komisja dla przygotowania ostatecznej redakcji statutu Stowarzyszenia w składzie: ks. R. Rubinkiewicz, ks. A. Banaszek, ks. M. Bednarz, ks. St. Haręzga oraz ks. W. Michniewicz.

Następne spotkanie bibliistów zostało zapowiedziane w Szczecinie w dniach 14—15 września 1995 r.

W XXXII sesji Sekcji Bibliistów Polskich brało udział 86 bibliistów — wykładowców Pisma św. w uczelniach w Polsce, w tym trzech biskupów.

Kraków

KS. TADEUSZ MATRAS

UCZESTNICY XXXII SESJI BIBLISTÓW POLSKICH

1. ks. Banaszek Andrzej, 01-355 Warszawa, ul. Powstańców Śląskich 67 a
2. ks. Bartnicki Roman, 00-498 Warszawa, ul. Książęca 21
3. ks. Bednarz Michał, 33-100 Tarnów, pl. Katedralny 1/8
4. ks. Bielecki Stanisław, 25-516 Kielce, ul. IX Wieków 15 a
5. ks. Bogacz Roman, 30-647 Kraków, ul. Witosa 9
6. ks. Brzegowy Tadeusz, 33-100 Tarnów, ul. Kapitulna 2
7. ks. Bulka Oswald, 40-066 Katowice, ul. Mikołowska 32
8. ks. Bytner Wojciech, 09-400 Płock, ul. abpa Nowowiejskiego 2
9. ks. Chmiel Jerzy, 31-012 Kraków, ul. św. Marka 10
10. ks. Chmura Edward, 37-700 Przemyśl, ul. Zamkowa 5
11. ks. Chrostowski Waldemar, 02-140 Warszawa, ul. Gorlicka 5/7
12. ks. Cieślak Paweł, 71-242 Szczecin, ul. Papieża Pawła VI 2
13. ks. Cyran Włodzimierz, 42-200 Częstochowa, ul. Zawierciańska 2
14. ks. Czajkowski Michał, 00-132 Warszawa, ul. Grzybowska 16—22/912
15. o. Czarniak Władysław OFM, 31-068 Kraków, ul. Bernardyńska 2
16. ks. Czyż Stanisław OMI, 64-291 Obra, ul. Szkolna 12
17. o. Dąbek Tomasz M. OSB, 30-375 Kraków-Tyniec, ul. Benedyktyńska 37/39
18. ks. Dąbrowski Karol CSMA, 38-430 Miejsce Piastowe, ul. ks. B. Markiewicza 25 a
19. ks. Dykiel Zbigniew OFM, 52-530 Kazimierz Biskupi, ul. Klasztorna 2
20. ks. Dyrda Jan, 66-001 Zawada
21. ks. Frankowski Janusz, 05-081 Warszawa — Laski, ul. 3 maja 40/42
22. ks. Godlewski Zbigniew, 02-154 Warszawa, ul. 1 sierpnia 28/24
23. ks. Gołębiewski Marian, 87-800 Włocławek, ul. S. Karnkowskiego 3
24. o. Gryziec Piotr OFMConv, 31-004 Kraków, pl. Wszystkich Świętych 5
25. ks. Hałas Stanisław SCJ, 32-422 Stadniki 81
26. ks. Hareźga Stanisław, 37-700 Przemyśl, ul. Zamkowa 5
27. ks. Jachym Jan, 81-038 Łódź, ul. św. Antoniego 4
28. o. Jankowski Augustyn OSB, 30-375 Kraków—Tyniec, ul. Benedyktyńska 37/39
29. ks. Jelonek Tomasz, 31-127 Kraków, ul. Kochanowskiego 3/2
30. s. Jezierska Ewa Józefa OSU, 50-140 Wrocław, pl. Nankiera 16
31. bp Karpiński Ryszard, 20-950 Lublin, ul. Królewska 10
32. ks. Kiedzik Mirosław, 62-200 Gniezno, ul. Farna 6
33. ks. Koncewicz Tadeusz SDS, 55-038 Osola, Bagno 31
34. ks. Kończak Adam, 27-600 Sandomierz, ul. Żeromskiego 6
35. ks. Kowalczyk Andrzej, 80-330 Gdańsk — Oliwa, ul. Cystersów 16
36. ks. Krawczyk Roman, 08-110 Siedlce, Nowe Opole 173 b
37. ks. Kudasiwicz Józef, 20-039 Lublin, ul. ks. Radziszewskiego 7
38. ks. Kulesza Stanisław, 09-400 Płock, ul. abpa Nowowiejskiego 2
39. ks. Kur Stanisław, 01-815 Warszawa, ul. Dewajtis 3

40. o. Langkammer Hugolin OFM, 20-039 Lublin, ul. ks. Radziszewskiego 7
41. ks. Leks Paweł SCJ, 32-422 Stadniki 81
42. ks. Lempa Henryk, 50-328 Wrocław, ul. Katedralna 4
43. ks. Lewandowski Andrzej, 87-100 Toruń, ul. kard. Wyszyńskiego 7/9
44. ks. Loska Tadeusz SJ, 30-250 Kraków, ul. Zaskale 1
45. o. Łoniewski Jarosław OSPPE, 42-225 Częstochowa — Jasna Góra, ul. Kordeckiego 2
46. ks. Małecki Zdzisław, 42-200 Częstochowa, ul. św. Barbary 41
47. ks. Matras Tadeusz, 31-058 Kraków, ul. Stradomska 4
48. ks. Mędała Stanisław CM, 00-047 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 3
49. ks. Michniewicz Wojciech, 15-077 Białystok, ul. Warszawska 46
50. Mielcarek Krzysztof, 20-618 Lublin, ul. Nadbystrzycka 21 B/25
51. ks. Ochliński Jan SVD, 48-300 Nysa, ul. Rodziewiczówny 15
52. bp Odzimek Adam, 26-600 Radom, ul. Sienkiewicza 13
53. ks. Paciorek Antoni, 33-100 Tarnów, ul. Katedralna 1
54. ks. Pick Józef, 83-130 Pelplin, Pl. Mariacki 7
55. Piekarcz Danuta, 30-003 Kraków, ul. Lubelska 13/34
56. Pieniężny Paweł, 20-950 Lublin, ul. Niecała 8/113
57. ks. Pindel Roman, 31-012 Kraków, ul. św. Marka 10
58. ks. Pisarek Stanisław, 40-050 Katowice, ul. gen. Zajączka 2
59. ks. Poniży Bogdan, 60-830 Poznań, ul. Krasieńskiego 11/2
60. ks. Preder Bronisław, 42-200 Częstochowa, ul. Krakowska 13
61. ks. Rafiński Grzegorz, 83-031 Łęgowa, ul. Tczewska 36
62. ks. Rakocy Waldemar CM, 31-058 Kraków, ul. Stradomska 4
63. ks. Rubinkiewicz Ryszard SDB, 20-129 Lublin, ul. Kalinowszczyzna 3
64. ks. Rumianek Ryszard, 00-322 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 52/54
65. ks. Sieg Franciszek SJ, 02-532 Warszawa, ul. Rakowiecka 61
66. ks. Sielicki Tomasz TChr, 60-962 Poznań, ul. Panny Marii 4
67. bp Skucha Piotr, 41-205 Sosnowiec, ul. Orla 19
68. ks. Sulowski Julian SJ, 02-532 Warszawa, ul. Rakowiecka 61
69. ks. Szarżała Krzysztof, 10-437 Olsztyn, ul. Piłsudskiego 69/59
70. o. Szojda Damian Henryk OFM, 40-760 Katowice, ul. Panewnicka 76
71. ks. Szymanek Edward TChr, 60-962 Poznań, ul. Panny Marii 6
72. ks. Tronina Antoni, 05-080 Izabelin, Łaski — Zakład
73. Wacławik Piotr, Warszawa, ul. Koński Jar 1/1
74. ks. Warzecha Julian SAC, 05-850 Ożarów Mazowiecki — Ołtarzew, ul. Kilińskiego 2
75. ks. Winiarski Józef CSMA, 32-020 Wieliczka, Pawlikowice 1
76. ks. Witaszek Gabriel CSsR, 20-039 Lublin, ul. ks. Radziszewskiego 7
77. ks. Witczyk Henryk, 25-013 Kielce, ul. Jana Pawła II 4
78. ks. Wittlieb Marian Jan, 71-242 Szczecin, ul. Papieża Pawła VI 2
79. ks. Włodarczyk Stanisław, 42-200 Częstochowa, ul. św. Barbary 43
80. ks. Wodecki Bernard SVD, 14-520 Pieniężno, Kolonia 19
81. Wojciechowski Michał, 02-956 Warszawa, ul. Królewicza Jakuba 13/2
82. ks. Zaborowski Zygmunt, 88-150 Kruszwica, Sławsk Wielki
83. ks. Zawiszewski Edward, 83-130 Pelplin, pl. Mariacki 1
84. Zduń Paweł, 00-672 Warszawa, ul. Piękna 44/6 c
85. Ziółkowski Zenon, 01-493 Warszawa, ul. Szareckiego 6/39
86. ks. Zukowski Henryk, 15-077 Białystok, ul. Warszawska 46